

[Etusivu](#) > ... > [Sinun Oikeutesi](#) > [Syytetyt \(rikosoikeudelliset Menettelyt\)](#) > 2 - Oikeuteni rikostutkinnan aikana ja ennen oikeudenkäynnin alkua

2 - Oikeuteni rikostutkinnan aikana ja ennen oikeudenkäynnin alkua

Rikostutkinnan tarkoitus

Rikostutkinnan tarkoituksena on selvittää, onko rikos tapahtunut ja mitkä ovat rikoksen teko-olosuhteet. Rikostutkinnan aikana kerätään todisteita väitetystä rikoksesta ja sen teko-olosuhteista sekä tehdään päätös siitä, riittävätkö todisteet syytteen nostamiseen.

Rikostutkinnan vaiheet

Rikosprosessin aloittaminen

Rikosprosessin aloittaa tutkintaviranomainen (poliisi tai muu valtion viranomainen, jolla on tähän valtuudet) tai syyttäjä. Rikosprosessi alkaa, kun poliisi tai syyttäjä on saanut tiedon väitetystä rikoksesta.

Pidätys ja vangitseminen

Jos tutkintaviranomaisella on perusteltu syy epäillä, että henkilö on tehnyt rikoksen, tämä voidaan pidättää epäiltyä enintään 48 tunniksi. Tutkintaviranomaisen on kuulusteltava pidätettyä välittömästi.

Jos rikostutkinnassa käy ilmi, ettei pidättämiseen ole perusteita, pidätetty on vapautettava välittömästi. Jos syyttäjä on vakuuttunut siitä, että pidätystä on jatkettava, jottei epäilty pakoile tutkintaa tai tee uutta rikosta, syyttäjän on pyydettävä tuomioistuimelta vangitsemismääräys.

Tässä tapauksessa pidätetty viedään tuomarin kuultavaksi 48 tunnin kuluessa pidätyksestä. Tuomari päättää, onko vangitseminen aiheellista. Jos tuomarin mielestä vangitsemiselle ei ole perusteita, epäilty vapautetaan välittömästi.

Kuulustelu ja todisteiden keruu

Rikostutkinnan tarkoituksena on kerätä todisteita olosuhteista, joissa rikos on tehty. Tätä varten kuulustellaan epäiltyä, uhria ja todistajia, kerätään todisteita, suoritetaan rikosteknisiä tutkimuksia ja toteutetaan seurantatoimia. Kaikki todisteiden keräämiseksi toteutetut toimet on kirjattava laissa vaaditulla tavalla. Syytteessä voidaan käyttää vain lain mukaisia ja lakia noudattaen hankittuja todisteita.

Tutustuminen tutkinta-aineistoon, käsittelyä koskevat pyynnöt ja syytteen nostaminen

Rikostutkinta-aineisto sisältää yksityiskohtaiset tiedot tutkinnasta sekä todisteet. Kun rikostutkinta on saatu päätökseen, syyttäjä antaa jäljennöksen tutkinta-aineistosta puolustusasianajajalle. Asianajaja kertoo epäillylle todisteista ja häntä vastaan esitettyjen syytteiden perusteista.

Epäillyllä ja hänen puolustusasianajajallaan on oikeus esittää syyttäjälle pyyntöjä (esimerkiksi pyytää lisätodisteiden liittämistä aineistoon tai rikosprosessin päättämistä). Syyttäjän on tehtävä päätös näistä pyynnöistä. Jos syyttäjä ei täytä pyyntöä, sama pyyntö voidaan esittää uudelleen oikeudessa oikeudenkäynnin aikana.

Kun aineisto on esitelty epäillylle ja mahdollisista pyynnöistä on tehty päätökset, syyttäjä laatii syytekirjelmän, jos todisteita on syyttäjän mielestä riittävästi syytteen nostamiseen.

Syytekirjelmässä esitetään tosiseikat ja todisteet, joihin syyte perustuu. Syyttäjä esittää syytekirjelmän puolustusasianajajalle ja lähettää sen tuomioistuimeen. Tuomari aloittaa oikeudenkäynnin syytekirjelmän perusteella.

Oikeuteni rikostutkinnan aikana

- [Rikosprosessin aloittaminen \(1\)](#)
- [Pidätys ja vangitseminen \(2\)](#)
- [Kuulustelu ja todisteiden keruu \(3\)](#)
- [Oikeus tutustua tutkinta-aineistoon, käsittelyä koskevat pyynnöt ja syytteen nostaminen \(4\)](#)
- [Lisätietoa ulkomailla asuville \(5\)](#)

Rikosprosessin aloittaminen (1)

Miksi rikosprosessi aloitetaan?

Rikosprosessi aloitetaan, koska tutkintaviranomainen on saanut tiedon, joka viittaa siihen, että rikos on tapahtunut. Tieto voi perustua henkilön jättämään ilmoitukseen tai rikokseen viittaavan tosiseikan paljastumiseen.

Rikosprosessin tarkoituksena on selvittää, onko rikos tapahtunut, ja jos on, riittävätkö todisteet epäillyn syyttämiseen rikoksesta.

Kuka suorittaa rikostutkinnan?

Rikosprosessia johtaa [syyttäjälaitos \(Prokuratuur\)](#), ja rikostutkinnan suorittaa tutkintaviranomainen syyttäjän ohjeiden mukaisesti. Yleensä rikostutkinnan suorittaa [poliisi](#). Rikostutkinnan voi suorittaa myös [suojelupoliisi \(Kaitsepolitseiamet\)](#), [vero- ja tullivirasto \(Maksu- ja Tolliamet\)](#), [ympäristötarkastuslaitos \(Keskkonnainspeksioon\)](#), [oikeusministeriön vankilaosasto ja vankila](#), sotilaspoliisi (*Sõjaväepolitsei*) ja [kilpailuvirasto \(Konkurentsiamet\)](#).

Tutkintaviranomainen voi suorittaa tiettyjä menettelytoimia vain syyttäjän tai tuomioistuimen luvalla.

Miten saan tietää, että rikosprosessi on aloitettu?

Rikosprosessi alkaa ensimmäisestä menettelyllisestä toimesta. Rikoksesta epäilty saa tietää rikosprosessin aloittamisesta, kun hänet pidätetään epäiltynä tai kutsutaan tutkijan luo kuulusteltavaksi.

Miksi minua epäillään rikoksesta?

Henkilöä kohdellaan epäiltynä, jos tutkintaviranomaisella on riittävät perusteet uskoa, että hän on tehnyt rikoksen. Perusteiden taustalla voi olla monia syitä, esimerkiksi seuraavia:

- Epäilty on saatu kiinni rikoksesta itse teossa tai välittömästi teon jälkeen.
- Rikoksen todistaja tai uhri on tunnistanut epäillyn rikoksen tekijäksi.
- Rikoksesta saadut todisteet tai muut tiedot viittaavat siihen, että epäilty on tehnyt rikoksen.

Mitkä ovat oikeuteni epäiltynä?

Rikoksesta epäillyn tärkeimmät oikeudet ovat seuraavat:

- oikeus saada tietää, mistä häntä epäillään; oikeus antaa lausuntoja asiasta tai oikeus kieltäytyä lausunnon antamisesta
- oikeus saada tietää, että hänen lausuntoaan voidaan käyttää häntä itseään vastaan
- oikeus tulkin apuun
- oikeus puolustusasianajajan apuun
- oikeus tavata asianajajansa kahden kesken

- oikeus vaatia asianajajansa läsnäoloa kuulusteluissa
- oikeus olla läsnä vangitsemismääräystä koskevan pyynnön käsittelyssä tuomioistuimessa
- oikeus esittää todisteita
- oikeus esittää pyyntöjä ja valituksia
- oikeus tutustua selvittämistoimen pöytäkirjaan ja tehdä selvittämistoimen edellytyksiä, etenemistä ja tuloksia sekä pöytäkirjaa koskevia pyyntöjä, jotka kirjataan pöytäkirjaan, antaa suostumus sovintomenettelyyn soveltamiseen, osallistua sovintomenettelyyn liittyviin neuvotteluihin, tehdä ehdotuksia sovellettavan rangaistuksen lajista ja määrästä sekä tehdä tai jättää tekemättä sovintomenettelyyn liittyvä sopimus.

Mitkä ovat velvollisuuteni epäiltyinä?

Rikoksesta epäillyllä on velvollisuus

- saapua paikalle tutkintaviranomaisen, syyttäjän tai tuomioistuimen kutsusta
- osallistua menettelyllisiin toimiin ja noudattaa tutkintaviranomaisen, syyttäjän ja tuomioistuimen määräyksiä.

Mitä tietoja minulle annetaan meneillään olevista menettelyistä?

Tutkintaviranomaisen on selitettävä epäillylle tämän oikeudet ja velvollisuudet. Epäiltyä pyydetään allekirjoittamaan kirjallinen kuulustelupöytäkirja. Allekirjoituksellaan epäilty vahvistaa, että hänen oikeutensa ja velvollisuutensa on selitetty hänelle.

Tämän jälkeen epäillylle kerrotaan, mistä häntä epäillään. Epäillylle annetaan lyhyt kuvaus teosta, josta häntä epäillään. Hänelle annetaan myös tarkat tiedot laista, jossa kyseinen teko määritellään rikokseksi. Tutkintaviranomaisella ja syyttäjällä ei ole velvollisuutta antaa epäillylle mitään muita tietoja ennen esitutkinnan päättymistä.

Milloin voin keskustella asianajajani kanssa?

Rikoksesta epäillyllä on oikeus tavata asianajaja välittömästi ja puhua hänen kanssaan. Epäillyllä on oikeus puhua asianajajan kanssa, ennen kuin tutkintaviranomainen kuulustelee häntä.

Pidätys ja vangitseminen (2)

Millä edellytyksillä minut voidaan pidättää?

Rikoksesta epäilty voidaan pidättää, jos

- hänet saadaan kiinni rikoksesta itse teossa tai välittömästi teon jälkeen
- rikoksen todistaja tai uhri tunnistaa epäillyn rikoksen tekijäksi
- rikokseen liittyvät todisteet viittaavat siihen, että epäilty on tehnyt rikoksen.

Epäilty voidaan pidättää myös, jos tutkintaviranomaisella on muita tietoja, joiden perusteella kyseistä henkilöä on syytä epäillä rikoksesta ja

- epäilty yrittää paeta
- epäillyn henkilöllisyydestä ei ole saatu varmuutta
- tutkintaviranomainen uskoo, että epäilty voi jatkaa rikosten tekoa, pakoilla rikosprosessia tai vaikeuttaa sen kulkua jollain tavalla.

Epäilty voidaan pidättää ja vangita myös luovutettavaksi toiseen maahan (ks. kohta [Kuulustelu ja todisteiden keruu \(3\)](#)).

Kuka voi pidättää minut?

Tutkintaviranomaisella on oikeus pidättämiseen. Jos henkilö saadaan kiinni rikoksesta itse teossa tai välittömästi

teon jälkeen tai jos hän yrittää paeta, kuka tahansa voi viedä hänet poliisille pidätettäväksi.

Miten saan tietää, miksi minut pidätettiin, ja mitä sitten tapahtuu?

Pidätyksen yhteydessä tutkintaviranomaisen on ilmoitettava epäillylle pidätyksen syyt ja selitettävä epäillyn oikeudet ja velvollisuudet. Viranomaisen laatii pidätyspöytäkirjan, jossa esitetään pidätyksen oikeudellinen perusta ja rikoksen teko-olosuhteet. Epäillyllä on oikeus esittää pyyntöjä ja vaatia, että pyynnöt kirjataan pidätyspöytäkirjaan.

En osaa paikallista kieltä, joten miten saan selville, mitä tapahtuu?

Tutkintaviranomaisen on ilmoitettava pidätetylle välittömästi pidätetyn ymmärtämällä kielellä ja tavalla pidätyksen syyt sekä pidätetyn oikeudet. Tutkintaviranomaisen on hankittava paikalle tarvittaessa tulkki. Tulkkauksen on suullista (kirjallisia käännöksiä ei tehdä).

Voinko ilmoittaa läheisilleni pidätyksestä?

Pidätetyllä on oikeus ilmoittaa pidätyksestä ainakin yhdelle valitsemalleen läheiselle. Ilmoitus välitetään tutkintaviranomaisen kautta. Pidätetyllä on siis oikeus pyytää, että hänen valitsemalleen henkilölle ilmoitetaan pidätyksestä, ja ilmoituksen välittää tutkintaviranomainen.

Jos tutkintaviranomainen katsoo, että pidätetyn valitsemalle henkilölle ilmoittaminen pidätyksestä voi haitata rikosprosessia, se voi syyttäjän luvalla kieltäytyä ilmoittamasta pidätyksestä.

Kuinka kauan voin olla pidätettynä?

Pidätettynä voi olla enintään 48 tuntia. Jos tuomioistuin ei ole antanut vangitsemismääräystä 48 tunnin kuluessa pidätyksestä, tutkintaviranomaisen on vapautettava pidätetty välittömästi.

Millä edellytyksillä minut voidaan vangita?

Epäilty voidaan vangita syyttäjän hakemuksesta, jos on perusteltua syytä uskoa, että epäilty saattaa pakoilla rikosoikeudenkäyntimenettelyä tai tehdä uuden rikoksen. Vangitsemismääräyksen voi antaa vain tuomari.

Miten päätös vangitsemisestani tehdään?

Tutkintaviranomainen vie epäillyn oikeuteen saadakseen tuomarilta vangitsemismääräyksen. Tuomarin luokse tulevat myös syyttäjät ja asianajajat, jos epäilty näin haluaa. Tuomari lukee rikostutkinta-aineiston ja kuulustelee epäiltyä tarkistaakseen vangitsemisen syyt. Asian osapuolten kuulemisen jälkeen tuomioistuin hyväksyy tai hylkää vangitsemispyynnön. Jos vangitsemispyyntö hylätään, epäilty on vapautettava välittömästi.

Kuinka kauan voin olla vangittuna?

Oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn aikana voi olla vangittuna enintään kuuden kuukauden ajan. Poikkeustapauksessa tätä määräaika voidaan pidentää. Vangitulla on oikeus pyytää aina kahden kuukauden välein tuomioistuinta tarkistamaan vangittuna pitämisen syyt, ja tuomioistuimen on päätettävä viiden päivän kuluessa, onko vangittuna pitämisen jatkaminen perusteltua. Jos tuomioistuin toteaa, ettei vangittuna pitämiseen ole enää perusteita, vanki on vapautettava välittömästi.

Voinko päästä vapaaksi takuita vastaan?

Epäillyllä on oikeus pyytää, että vangitsemisen sijaan määrätään takuut. Tätä on pyydettävä tuomioistuimelta. Epäilty viedään tuomarin kuultavaksi, ja tuomari päättää takuita koskevasta pyynnöstä. Tuomarin on kuultava epäillyn ja tämän asianajajan mielipide.

Jos tuomioistuin suostuu pyyntöön, epäilty vapautetaan tutkintavankeudesta, kun takuusumma on siirretty

tuomioistuimen tilille.

Voinko hakea muutosta vangitsemismääräykseen?

Epäilty voi hakea muutosta vangitsemismääräykseen. Epäillyn ja hänen asianajajansa on toimitettava kirjallinen muutoksenhakemus ylioikeuteen (*ringkonnakohus*) alkuperäisen vangitsemismääräyksen antaneen tuomioistuimen kautta. Hakemus on jätettävä 10 päivän kuluessa siitä, kun vangitsemismääräyksestä on saatu tieto.

Kuulustelu ja todisteiden keruu (3)

Kuulustelun ja todisteiden keruun tarkoitus

Kuulustelun ja todisteiden keruun tarkoituksena on todeta väitetyn rikoksen teko-olosuhteet ja kirjata ne pöytäkirjaan, jotta ne voidaan tarkistaa oikeudessa. Tutkintaviranomaisen ja syyttäjän on kerättävä sekä epäillyn osallisuuteen viittaavia tietoja että epäiltyä puoltavia tietoja. Epäillyn ei tarvitse osoittaa syyttömyyttään.

Pyydetäänkö minulta tietoja?

Tutkintaviranomaisen on kuulusteltava epäiltyä välittömästi.

Onko minun annettava tietoja tutkintaviranomaiselle?

Rikoksesta epäillyn ei tarvitse antaa tutkintaviranomaiselle tietoja eikä vastata hänelle esitettyihin kysymyksiin. Epäillyllä on oikeus vaieta. Vaikenemista ei voida missään tapauksessa tulkita syyllisyyden myöntämiseksi. Epäiltyä ei voida pakottaa todistamaan itseään tai läheisiään vastaan.

Miten kuulustelu tapahtuu?

Kuulustelun aluksi epäillylle on kerrottava, että hänellä on oikeus kieltäytyä antamasta lausuntoa ja että hänen lausuntoaan voidaan käyttää häntä vastaan. Ensin epäillyltä kysytään, onko hän tehnyt rikoksen, josta häntä epäillään.

Epäillylle annetaan mahdollisuus kertoa, mitä hän tietää tutkinnan kohteena olevasta rikoksesta. Hänelle esitetään myös kysymyksiä. Kuulustelusta laaditaan kirjallinen pöytäkirja. Epäillyllä on oikeus lukea kuulustelupöytäkirja läpi ennen sen allekirjoittamista, ja hänellä on oikeus saada huomautuksensa kirjatuksi pöytäkirjaan.

Entä jos sanon jotain, josta on minulle haittaa?

Epäillyn antamaa lausuntoa voidaan käyttää todisteena häntä itseään vastaan.

Voinko tunnustaa syyllisyyteni kaikkiin syytteisiin tai osaan niistä ennen oikeudenkäyntiä?

Epäilty voi tunnustaa syytteet tai osan niistä kuulustelun aikana. Epäilty voi tunnustaa syyllisyytensä myös milloin tahansa kuulustelun jälkeen, vaikka hän olisi ilmoittanut kuulustelussa olevansa syytön.

Rikosprosessi ei pääty, vaikka epäilty tunnustaisi syyllisyytensä. Tutkintaviranomaisten on edelleen selvitettävä rikoksen teko-olosuhteet ja näytettävä rikos toteen. Epäiltyä ei voida tuomita rikoksesta pelkästään tunnustuksen perusteella.

Onko minulla oikeus perua tunnustukseni myöhemmin?

Vaikka epäilty olisi tunnustanut syyllisyytensä, hänellä on oikeus palata aiempaan lausuntoonsa ja kieltää syyllisyytensä myöhemmin rikosprosessin aikana ja myös oikeudessa. Tällöin epäillyn aiempi lausunto voidaan

kuitenkin esitellä oikeudessa, ja sitä voidaan käyttää todisteena epäiltyä vastaan. Jos muut todisteet puoltavat epäillyn syyllisyyttä, tunnustuksen perumista ei oteta huomioon, koska sitä ei katsota uskottavaksi.

Saanko tietää, ketkä todistavat minua vastaan?

Tutkintaviranomaisella ei ole rikostutkinnan aikana velvollisuutta antaa epäillylle tietoa häntä vastaan todistaneista todistajista eikä siitä, mitä todistajat ovat sanoneet. Epäillylle kerrotaan todistajista ja heidän esittämistään todisteista vasta, kun hänen annetaan tutustua tutkinta-aineistoon esitutkinnan päätteeksi (ks. kohta [Oikeus tutustua tutkinta-aineistoon, käsittelyä koskevat pyynnöt ja syytteen nostaminen \(4\)](#)).

Esitetäänkö aiemmista rikoksistani kysymyksiä?

Epäillylle voidaan esittää kysymyksiä aiemmista rikoksista, mutta hän voi kieltäytyä vastaamasta. Tutkintaviranomaisella on oikeus selvittää eri rekistereistä, onko epäilty tehnyt aiemmin rikoksia. Mahdolliset aiemmat rikokset luetellaan syytekirjelmässä.

Tehdäänkö minulle henkilöntarkastus?

Tutkintaviranomaisella on oikeus tehdä henkilöntarkastus etsiäkseen jälkiä rikoksesta ja tutkiakseen tuntomerkkejä sekä etsiäkseen muita rikostutkinnan kannalta tärkeitä tietoja.

Voidaanko minulta pyytää sormenjäljet ja DNA-näyte (esim. hius- tai sylkinäyte) tai muita ruumiinnesteitä?

Tutkintaviranomaisella on oikeus ottaa epäillyltä sormenjäljet sekä näytteitä, kuten biologista materiaalia DNA-tutkimusta varten.

Jos epäilty kieltäytyy antamasta näytteitä, tutkintaviranomaisella on oikeus käyttää pakkokeinoja. Jos epäilty kieltäytyy antamasta näytteitä tai niiden ottaminen loukkaa epäillyn fyysistä koskemattomuutta, näytteet voidaan kuitenkin ottaa vain tutkintaviranomaisen määräyksestä. Epäillyllä on oikeus nähdä määräys.

Voidaanko kodissani, liiketiloissani tai esimerkiksi autossani tehdä etsintä?

Epäillyn kodissa, liiketiloissa tai esimerkiksi autossa voidaan tehdä etsintä, jossa pyritään löytämään todisteita rikoksesta tai muita rikoksen ratkaisemiseksi tarvittavia esineitä. Etsintään on saatava syyttäjän tai tuomioistuimen lupa. Jos etsintä on suoritettava kiireesti, se voidaan tehdä myös tutkintaviranomaisen luvalla.

Henkilölle, jonka omaisuuteen etsintä kohdistuu, on esitettävä etsintälupa, ja häntä on pyydetävä luovuttamaan luvassa mainittu esine. Jos esinettä ei luovuteta, tutkintaviranomaisen virkamiehet suorittavat etsinnän.

Voinko tehdä kantelun, jos oikeuksiani rikotaan?

Epäillyllä on oikeus kannella hänen oikeuksiaan rikkoneesta tutkintaviranomaisen toiminnasta ja toimittaa kantelu [syyttäjälle](#). Jos kantelu koskee syyttäjän toimintaa, se voidaan toimittaa [valtakunnansyyttäjälle \(riigiprokuratuur\)](#). Kantelu käsitellään 30 päivän kuluessa. Epäillylle lähetetään päätöksestä jäljennös. Jos epäilty ei ole tyytyväinen valtakunnansyyttäjän ratkaisuun, hän voi kannella asiasta tuomioistuimeen 10 päivän kuluessa.

Oikeus tutustua tutkinta-aineistoon, käsittelyä koskevat pyynnöt ja syytteen nostaminen (4)

Tutkinta-aineistoon tutustumisen tarkoitus

Tutkinta-aineistoon liitetään kaikki esitutkinnan aikana kerätyt todisteet ja yhteenveto oikeudenkäyntiä edeltävästä menettelystä, ja siinä kuvataan rikoksen teko-olosuhteet. Epäillyllä on oltava oikeus tutustua tutkinta-aineistoon, jotta hän saa tietää, mistä ja millä perusteella häntä syytetään.

Milloin saan tutustua tutkinta-aineistoon?

Epäillyn annetaan tutustua tutkinta-aineistoon heti esitutkinnan päätyttyä.

Miten oikeus tutustua rikostutkinta-aineistoon myönnetään?

[tietosivu 1](#)

Kuinka paljon aikaa minulla on tutustua tutkinta-aineistoon?

Aineistoon tutustumiselle ei ole erityistä määräaika. Jos aineistoon tutustuminen on syyttäjän mielestä viivästynyt, syyttäjä voi kuitenkin asettaa määräajan. Aikaa on myönnettävä riittävästi, jotta epäilty voi käyttää oikeuttaan puolustautua.

Pyyntöjen esittäminen syyttäjälle

Tutustuttuaan tutkinta-aineistoon epäilty ja hänen asianajajansa voivat esittää syyttäjälle pyyntöjä. Pyyntöjen esittämisen tarkoituksena on taata, että rikostutkinta suoritetaan perusteellisesti ja oikeudenmukaisesti.

Epäillyllä on oikeus pyytää

- lisätutkinnan suorittamista
- epäillyn esittämien uusien todisteiden lisäämistä aineistoon
- asian kannalta merkityksettömän aineiston poistamista jne.

Epäillyllä on myös oikeus pyytää, että syyttäjä päättää rikosprosessin, jos sen jatkamiselle ei ole epäillyn mielestä perusteita. Lisäksi epäillyllä on oikeus pyytää, että asia käsitellään laissa säädettyssä yksinkertaistetussa menettelyssä (esim. sovittelumenettely) ilman täysimittaista oikeudenkäyntiä.

Miten pyyntö syyttäjälle esitetään?

Pyyntö on esitettävä syyttäjälle kirjallisesti. Se on toimitettava 10 päivän kuluessa tutkinta-aineistoon tutustumisesta. Jos tutkinta-aineisto on iso ja monitahoinen, syyttäjä voi pidentää määräaika (Rikosprosessilain § 225, tuli voimaan 1.9.2011).

Miten pyyntö ratkaistaan?

Syyttäjä tutkii pyynnön 10 päivän kuluessa. Jos syyttäjä ei suostu pyyntöön, asiasta laaditaan päätös ja siitä lähetetään epäillylle jäljennös. Vaikka pyyntö hylättäisiin tässä vaiheessa, epäilty voi ottaa asian uudelleen esille oikeudenkäynnin aikana.

Milloin syyte esitetään?

Epäillyn tutustuttua tutkinta-aineistoon ja syyttäjän tehtyä ratkaisunsa epäillyn pyynnöistä syyttäjä nostaa syytteen, jos hän on vakuuttunut siitä, että todisteet riittävät syytteen ajamiseen oikeudessa.

Miten syyte esitetään?

Syyttäjä laatii syytekirjelmän. Syytekirjelmä sisältää tosiseikat, joihin syyte perustuu, ja tosiseikkoja tukevat todisteet. Syyttäjä antaa syytekirjelmän epäillylle ja tämän asianajajalle sekä lähettää sen tuomioistuimeen.

Voiko syyte muuttua ennen oikeudenkäyntiä?

Tuomioistuin voi käsitellä asian vain syytekirjelmän perusteella. Syyttäjä voi muuttaa tai täydentää syytettä, mutta tällöin on esitettävä uusi syytekirjelmä.

Minua on jo syytetty samasta rikoksesta toisessa maassa. Mitä tapahtuu?

Jos epäilty on todettu syylliseksi samaan rikokseen toisessa maassa tai samaan rikokseen liittyvä rikosprosessi on päättynyt muulla tavoin, häntä ei voida syyttää uudelleen samasta rikoksesta. Tällöin Virossa aloitettu rikosprosessi on keskeytettävä.

Voidaanko asia ratkaista sovittelumenettelyssä?

Kun epäilty on tutustunut tutkinta-aineistoon, hänellä on oikeus pyytää, että syyttäjä aloittaa neuvottelumenettelyn. Jos syyttäjä suostuu, aloitetaan epäillyn ja hänen asianajajansa kanssa neuvottelut siitä, mikä on syytteen kohteena olevan rikoksen oikeudellinen määritelmä ja millainen rangaistus siitä olisi määrättävä.

Jos neuvottelun tuloksena päästää sovintoon, sovinto kirjataan ja toimitetaan tuomioistuimelle vahvistettavaksi. Jos tuomioistuin vahvistaa sovinnon, epäilty tuomitaan rikoksesta sovinnon mukaisin ehdoin.

Lisätietoa ulkomailla asuville (5)

Mikä on eurooppalainen pidätysmääräys?

[Eurooppalainen pidätysmääräys](#) on EU:n jäsenvaltion viranomaisen toiselle jäsenvaltiolle esittämä pyyntö tietyn henkilön pidättämisestä, vangitsemisesta tai luovuttamisesta pyynnön esittäneeseen maahan, jotta kyseinen maa voi jatkaa rikosprosessia tai vangita asianomaisen henkilön.

Mitkä ovat oikeuteni, jos minut pidätetään eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla?

Pidätyksen yhteydessä pidätetylle on selitettävä pidätyksen perusteet ja ilmoitettava, että hän voi suostua luovutettavaksi toiseen jäsenvaltioon. Päätöstä ei voi myöhemmin muuttaa, jos pidätetty suostuu luovutukseen. Pidätetyllä on oikeus maksuttomaan oikeusapuun ja tulkkiin.

Miten luovutuksestani toiseen jäsenvaltioon päätetään?

Tuomioistuin päättää luovuttamisesta tai luovuttamisesta kieltäytymisestä. Pidätetty, hänen asianajajansa ja syyttäjä osallistuvat oikeuskäsittelyyn. Tuomioistuimen on kuultava pidätetyn mielipide luovutuksesta. Tuomioistuin tekee päätöksen, jossa luovutukseen joko suostutaan tai siitä kieltäydytään. Pidätetyllä on päätöksen saatuaan kolme päivää aikaa hakea siihen muutosta piirituomioistuimelta (*ringkonnakohus*). Piirituomioistuimella on 10 päivää aikaa ratkaista muutoksenhakemus. Sen päätös on lopullinen.

Miten nopeasti luovuttamisestani toiseen jäsenvaltioon päätetään?

Jos pidätetty on suostunut luovutukseen, päätös on tehtävä 10 päivän kuluessa. Jos pidätetty ei ole suostunut luovutukseen, lopullinen päätös luovuttamisesta tai luovuttamisesta kieltäytymisestä on tehtävä 60 päivän kuluessa pidätyksestä. Poikkeustapauksissa tätä määräaikaa voidaan jatkaa 30 päivällä. Jos luovuttamista koskeva oikeuden päätös on tullut lainvoimaiseksi, luovutettava henkilö on lähetettävä pyynnön esittäneeseen maahan 10 päivän kuluessa. Jos häntä ei luovuteta tämän määräajan kuluessa, hänet on vapautettava.

Millä edellytyksillä minut voidaan luovuttaa toiseen maahan?

Toinen maa voi pyytää henkilön luovuttamista, jos se on aloittanut rikosprosessin ja laatinut pidätysmääräyksen tai jos maassa toimiva tuomioistuin on tuominut henkilön vankeuteen. Jos Viro vastaanottaa toisen maan luovutus- tai pidätyspyynnön Interpolin kautta, henkilö voidaan pidättää ja vangita luovutusmenettelyn ajaksi. Luovutusmenettelyn aikana henkilöä voidaan pitää vangittuna enintään yhden vuoden ajan. Tuomioistuin päättää, sallitaanko luovutus.

Voinko ottaa yhteyttä maani suurlähetystyöön, kun minut pidätetään?

Jos kyseessä on ulkomaan kansalainen, jäljennös pidätysmääräyksestä lähetetään Viron [ulkoministeriölle](#) (*välisministerium*). Ulkoministeriö ilmoittaa pidätyksestä asianomaisen maan suurlähetystölle tai konsuliedustustolle. Pidätetyllä on oikeus pyytää tapaamista maansa konsuliedustuston virkamiehen kanssa.

Hankitaanko paikalle tulkki, jos en osaa paikallista kieltä?

Tutkintaviranomaisen ja syyttäjän on varmistettava, että tulkki on käytettävissä. Tulkki on hankittava paikalle kaikkiin rikosprosessin menettelyihin, joissa vastaaja on läsnä. Tulkilla on velvollisuus tulkata kaikki rikosprosessiin liittyvä täsmällisesti ja kokonaan. Tulkkaus on suullista.

Syytetty voi pyytää syytekirjelmän kääntämistä äidinkielelleen tai muulle osaamalleen kielelle. Muita rikosprosessin asiakirjoja ei käännetä kirjallisesti.

Onko minun oltava maassa rikosprosessin aikana? Voinko poistua maasta?

Vastaajan ei ole pakko jäädä maahan koko rikosprosessin ajaksi. Hänen on kuitenkin saavuttava pyydettyä tutkintaviranomaisen luo, jotta tämä voi toteuttaa prosessiin liittyvät toimet. Tutkintaviranomainen voi kieltää vastaajaa poistumasta asuinpaikastaan ilman lupaa.

Jos vastaaja haluaa poistua asuinpaikastaan yli 24 tunniksi, hänen on saatava tutkintaviranomaiselta etukäteislupa. Jos vastaaja ei saavu tutkintaviranomaisen luo pyydettyä tai hän rikkoo kieltoa poistua asuinpaikastaan, hänet voidaan vangita.

Voidaanko minua kuulustella ulkomailta käsin esimerkiksi videoyhteyden välityksellä?

Tutkintaviranomainen voi suorittaa kuulustelun ulkomailla videoyhteyden välityksellä. Tällainen kuulustelu voi tapahtua vain kuulusteltavan suostumuksella.

Linkkejä

[Rikosprosessilaki](#)

[Rikosprosessilaki englanninkielisenä \(ei sisällä kaikkia muutoksia\)](#)

■ Päivitetty viimeksi: 13/08/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.